

ХӨТӨЛБӨР, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

2026.08.05

Онцгой байдлын ерөнхий газрын 2026 оны үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний Зорилт 11.1-д "Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (К9) байгуулах хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулан батлуулах" арга хэмжээг хэрэгжүүлэхээр тусгасан бөгөөд Монгол Улсад олон улсын жишигт нийцсэн Үндэсний эрэлч нохойн сургалтын төв (К9)-ийг байгуулж, гамшгийн үеийн эрэн хайх, аврах ажиллагаанд ажиллах эрэлч нохой, нохой хөтлөгчийг сургах, бэлтгэх, үнэлгээжүүлэх, мэргэшүүлэх, улмаар үндэсний хэмжээнд тогтвортой сургалтын тогтолцоог бүрдүүлэх зорилгоор энэхүү хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төслийг боловсрууллаа.

Хүлээгдэж буй үр дүн:

- Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн (К9) байгуулагдана.
- Хангайн, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн бүсүүдэд эрэлч нохойн сургалтын нэгжүүд үе шаттайгаар байгуулна.
- Эрэлч нохой, нохой хөтлөгчийг олон улсын стандартын дагуу сургах, бэлтгэх, үнэлгээжүүлэх тогтолцоо бүрдэнэ.
- Гамшгийн үеийн эрэн хайх, аврах ажиллагааны шуурхай байдал, үр нөлөө дээшилнэ.
- Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн, нэгжийн сургалт, бэлтгэл, үнэлгээний нэгдсэн тогтолцоо бүрдэнэ.

Төслийг Онцгой байдлын ерөнхий газрын Ажиллагааны удирдлагын газрын Газар хөдлөлт, хот доторх эрэн хайх, аврах ажиллагааны хэлтэс болон Эрэлч нохойн сургалтын төв хамтран боловсруулсан бөгөөд дараах баримт бичгийг хавсаргав. Үүнд:

1. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төсөл;
2. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх ажлын хэсэг байгуулах тушаалын төсөл;
3. Хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх үйл ажиллагааны төлөвлөгөө;
4. Барилга байгууламж, хүний нөөц, техник, тоног төхөөрөмжийн тооцоо;
5. Төслийн танилцуулга.

Гамшгийн үед нэрвэгдэгсдийг шуурхай эрэн хайж, аврах ажиллагааны үр дүн нь мэргэжлийн боловсон хүчин, техник, тоног төхөөрөмж, эрэлч нохойн бэлтгэл, чадавхаас шууд хамаардаг. Эрэлч нохой нь барилга байгууламжийн нуранги, ой, тал хээр, ус болон хүн хүрч ажиллахад хүндрэлтэй орчинд амьд хүн илрүүлэх өндөр чадвартай бөгөөд дэлхийн олон оронд эрэн хайх, аврах ажиллагаанд үр дүнтэй ашиглагдаж байна.

Иймд "Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн (К9) болон Хангайн, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн бүсүүдэд эрэлч нохойн сургалтын нэгж байгуулах (2026–2030 он)" хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төсөлтэй танилцаж, саналыг ирүүлнэ үү.

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР

**ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ҮНДЭСНИЙ ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТ,
БЭЛТГЭЛИЙН ТӨВ (К9) БОЛОН ХАНГАЙН, БАРУУН, ХОЙД, ЗҮҮН, ГОВИЙН БҮСИЙН
ТӨВҮҮДЭД ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТЫН НЭГЖИЙГ БАЙГУУЛАХ ХӨТӨЛБӨР,
ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
(2026-2030 ОН)**

Нэг.Нийтлэг үндэслэл

Гамшгийн үед нэрвэгдэгсдийг шуурхай эрэн хайх, амь насыг авран хамгаалах ажиллагааны үр нөлөө нь эрэн хайх, аврах хүч хэрэгслийн бэлэн байдал, чадавх, техник технологийн хангамжаас шууд хамаардаг. Энэ хүрээнд эрэлч нохой нь нуранги, ой мод, тал хээр болон хүн хүрч очиход хүндрэлтэй орчинд төөрсөн, сураггүй болсон иргэдийг богино хугацаанд илрүүлэх өндөр чадвартай, олон улсын хэмжээнд үр нөлөө нь нотлогдсон тусгай зориулалтын хүч хэрэгсэл юм.

Иймд дэлхийн олон улс эрэлч нохойг бэлтгэх, сургах тогтолцоог боловсронгуй болгох, олон улсын стандартад нийцүүлэх, мэргэшсэн сургагч багш, дадлагажуулагчийг бэлтгэх, сургалт, дадлагын орчныг хөгжүүлэхэд онцгой анхаарч байна. Эрэлч нохойг үр дүнтэй ашиглахад цаг хугацаа, хүн хүчийг хэмнэх боломжтой боловч энэ нь зөвхөн ур чадвартай, мэргэшсэн эрэлч нохой хөтлөгчийн үйл ажиллагаагаар хэрэгждэг. Бэлтгэгдсэн эрэлч нохой хөтлөгчгүйгээр эрэлч нохойн чадамж бүрэн хэмжээнд ашиглагдах боломжгүй юм.

Байгалийн болон хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй гамшгийн үед үүрэг гүйцэтгэх чадвартайгаар бэлтгэхийн тулд жилийн дөрвөн улиралд тасралтгүй сургалт, дадлагыг зохион байгуулах шаардлагатай. Энэ нь цаг уур, орчны эрс тэс нөхцөлд ажиллах ур чадварыг төлөвшүүлж, бодит нөхцөлд дасан зохицох чадамжийг нэмэгдүүлэх гол хүчин зүйл болдог.

Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын тохиолдол бүрд шуурхай хүрч ажиллахад цаг хугацааг хэмнэх зорилгоор Онцгой байдлын байгууллагын Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (К9) болон бүсийн төвүүдэд эрэлч нохойн сургалтын нэгжийг олон улсын холбогдох стандартад нийцүүлэн байгуулж ажиллах шаардлага үүсээд байна.

Хоёр.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим

Онцгой байдлын байгууллагын Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (К9) болон Хангайн, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн бүсийн төвүүдэд эрэлч нохойн сургалтын нэгжийг байгуулах (2026-2030 он) хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд дараах зарчмуудыг баримтална. Үүнд:

1. Олон улсын стандартын зарчимд – нийцсэн эрэн хайх, аврах ажиллагаанд холбогдох удирдамж, шаардлагыг мөрдөх;
2. Шинжлэх ухаанд суурилсан сургалтын арга – эрэлч нохойн зан үйл, үнэрийн физиологи, сургалтын шатлалын аргачлалыг олон улсын түвшинд нийцүүлэх;
3. Материаллаг баазыг бэхжүүлэх зарчим – албаны барилга байгууламж, сургалтын талбай, эрэлч нохой, нохойн дулаан байр, тусгай зориулалтын техник, тоног төхөөрөмж, хамгаалах хувцас, нохойн тоног хэрэглэлийг үе шаттайгаар бүрдүүлэх;
4. Хүний нөөцийг тогтвортой хөгжүүлэх зарчим – эрэлч нохой хөтлөгч, багш сургагч, мэргэжилтнүүдийг шат дараатай бэлтгэж мэргэшүүлэх.

Гурав.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний зорилго

Онцгой байдлын байгууллагын Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (К9) болон Хангайн, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн бүсийн төвүүдэд эрэлч нохойн сургалтын

нэгжүүдийг байгуулан нэгдсэн тогтолцоог бүрдүүлэх, албаны онцлог, олон улсын жишигт нийцсэн багаж хэрэгсэл, тоног төхөөрөмж, үйлчилгээг шинжлэх ухааны үндэслэлтэйгээр зохион байгуулан эрэн хайх, аврах чадавхыг сайжруулах, бэлтгэл бэлэн байдлыг хангуулахад хөтөлбөр, төлөвлөгөөний зорилго оршино.

Дөрөв.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний зорилт

Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний зорилгод хүрэхийн тулд дараах зорилт (хэрэгжүүлэх арга хэмжээнүүдийн хамт) -ыг дэвшүүлж байна. Үүнд:

- 1.Эрх зүйн орчныг боловсронгуй болгох:
 - 1.1.Дотоод, гадаадын холбогдох хууль, тогтоомжийн судалгааг хийх;
 - 1.2.Олон улсын стандарт болон дотоодын хууль, тогтоомжтой уялдуулан, холбогдох эрх зүйн баримт бичгийг боловсруулж, батлуулах;
 - 1.3. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв болон бүсүүдэд эрэлч нохойн сургалтын нэгжийн бүтэц, орон тоог батлуулах;
2. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийг олон улсын жишигт нийцүүлэн байгуулах:
 - 2.1. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн барилга байгууламж, сургалтын талбайн зураг төсөл (Албаны барилга, нэгдсэн нохойн байр, мал эмнэлэг, дотор сургалтын байр, сургалтын талбай гэх мэт)-ийг боловсруулах;
 - 2.2.Барилга байгууламж, сургалтын талбайн төсвийг боловсруулах;
 - 2.3.Барилга байгууламжийн гүйцэтгэгчийн үйл ажиллагаанд мэргэжлийн чиглэлээр хяналт тавьж, хамтарч ажиллах;
- 3.Эрэлч нохойг бэлтгэх сургалтын материаллаг баазыг бэхжүүлэхэд шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг худалдан авах:
 - 3.1.Тоног төхөөрөмжийн жагсаалтыг гаргаж, шаардагдах төсвийг боловсруулах;
 - 3.2.Тоног төхөөрөмж худалдан авах талаар тендер зарлах;
 - 3.3.Тоног төхөөрөмжийг суурилуулах;
- 4.Эрэлч нохой хөтлөгчдийг бэлтгэх, сургах:
 - 4.1.Эрэлч нохой хөтлөгч бэлтгэх сургалтын хөтөлбөр (төрөл мэргэжил нэг бүрээр)-ийг боловсруулах;
 - 4.2.Эрэлч нохой хөтлөгч бэлтгэх сургалт (төрөл мэргэжил нэг бүрээр)-ыг зохион байгуулах;
 - 4.3.Үнэлгээ, шалгалтыг олон улсын стандартын дагуу үзүүлэлтээр боловсруулах;
- 5.Эрэлч нохойг бэлтгэх:
 - 5.1.Эрэлч нохойн сонгон шалгаруулалт явуулах нохойн үржлийн газруудаар судалгаа хийж худалдан авах;
 - 5.2.Худалдан авсан нохойг сургалт, дадлагад хамруулах;
 - 5.3.Холбогдох шаардлагад тэнцсэн нохдыг IRO operational record sheet, FEMA canine report form-ын бичиг баримтыг үндэслэн шалгалт авч гэрчилгээжүүлэх;
 - 5.4. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв, бүсийн эрэлч нохойн нэгжүүдэд албаны нохойгоор хангах;

Тав. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний удирдлага, зохион байгуулалт

5.1.Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтэц (Бодлого төлөвлөлтийн газар, Захиргаа, эрх зүй, хүний нөөцийн газар, Гамшгаас хамгаалах сургалтын газар, Ажиллагааны удирдлагын газар, Санхүү, ар талын газар)-ийн нэгж, Эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (K9) болон бүсийн төв дэх эрэлч нохойн сургалтын нэгж, орон нутаг дахь эрэлч нохой, нохой хөтлөгч алба хаагч нарт хариуцсан чиглэлийн дагуу хяналт тавьж ажиллана.

5.2.Онцгой байдлын ерөнхий газрын Ажиллагааны удирдлагын газар, Гамшгаас хамгаалах сургалтын газрын дэмжлэгтэйгээр Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх

Эрэлч нохойн сургалтын төвөөс бүс дэх эрэлч нохойн сургалтын нэгж болон орон нутаг дахь эрэлч нохой, нохой хөтлөгч нарт мэргэжил, арга зүй, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангаж ажиллана.

Зургаа.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хугацаа

6.1.Нэгдүгээр үе. 2026-2027 онд:

6.1.1.Монгол Улсын Засгийн газрын тогтоол, шийдвэрийн төслийг боловсруулж, Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (К9)-ийг байгуулах;

6.1.2. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн барилга байгууламж, сургалтын талбайн зураг төсөл, төсвийг боловсруулах, төсөл хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэх;

6.1.3.“Онцгой байдлын байгууллагын эрэн хайх, аврах нэгжид тавих шаардлага”-үндэсний стандартад нэмэлтээр Онцгой байдлын байгууллагын Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв болон бүс, төв, орон нутаг дахь нэгжүүдийн бүтэц, орон тооны жишгийг боловсруулж, батлуулах.

6.2.Хоёрдугаар үе. 2027-2028 онд:

6.2.1. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн барилга байгууламж, сургалтын талбайн төсвийг батлуулах;

6.2.2. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн барилга байгууламжийн тендерийг зарлаж, угсралтын ажил эхлүүлэх;

6.2.3.Тоног төхөөрөмжийн жагсаалтыг гаргаж, шаардагдах төсвийг боловсруулж, батлуулах.

6.3.Гуравдугаар үе. 2028-2029 онд:

6.3.1. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн барилга, байгууламжийг хүлээн авах;

6.3.2.Эрэлч нохойн сургалтын орчин бүрдэж, стандартыг мөрдөж эхлэх;

6.3.3.Төв болон бүсийн нэгжүүдийн Онцгой байдлын байгууллагуудын 50-60 хувийг стандартад нийцсэн эрэлч нохойгоор хангасан байх;

6.3.4.Тоног төхөөрөмжийн жагсаалтын дагуу худалдан авах талаар тендер зарлах.

6.4.Дөрөвдүгээр үе. 2029-2030 онд:

6.4.1. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийг холбогдох стандартын дагуу тохижуулсан байна.

6.4.2.Онцгой байдлын байгууллагад эрэлч нохойн ашиглалтыг нэмэгдүүлснээр гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын үед эрэлч нохойг эрэн хайх, аврах үйл ажиллагаанд дараах байдлаар ашиглана. Үүнд: Нурангиас эрэн хайх, аврах, уснаас эрэн хайх аврах, төөрсөн, сураггүй болсон иргэдийг эрэн хайх, аврах ажиллагаанд татан оролцуулснаар үр дүн 30-50 хувиар нэмэгдэж дээшилсэн байна.

6.4.3.Эрэлч нохойн шинэчилсэн сургалтын хөтөлбөр бүрэн хэрэгжиж, сургалтын чанар 80-90 хувиар өссөн байна.

6.4.4. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв, бүсүүдийн эрэлч нохойн сургалтын нэгжүүдэд үүрэг гүйцэтгэх алба хаагчдыг нөхөн хангаж, алба хаагчдын нийгмийн баталгаа хангагдаж, тогтвор суурьшилтай ажиллах нөхцөл бүрдсэн байна.

6.4.5.Төв болон бүсийн нэгжүүдэд 65-80 хувийг стандартад нийцсэн албаны эрэлч нохойгоор хангасан байна.

6.4.6.Эрэлч нохойн тоног хэрэгслээр сургалт, бэлтгэлийн төв болон бүсийн төвийн эрэлч нохойн сургалтын нэгжүүдэд 90 хувь хүртэл хангасан байна.

Долоо.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх хөрөнгийн эх үүсвэр

7.1.Хөтөлбөрийг 2026–2030 онд хэрэгжүүлэхэд шаардагдах хөрөнгийг дараах эх үүсвэрүүдээс бүрдүүлнэ. Үүнд:

7.1.1.Улсын төсөв;

7.1.2.Орон нутгийн төсөв;

7.1.3.Олон улсын байгууллагын төсөл, хөтөлбөр, санхүүжилт;

7.1.4.Түншлэл, хамтын ажиллагаа ба хандивын эх үүсвэр;

7.1.5.Бусад эх үүсвэр.

7.2. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн нэгдсэн төсвийн тооцоо болон холбогдох тооцоо үнийн дүнгийн мэдээллийг 2026 оны 2 дугаар улирлын байдлаар тооцож гаргасан. (Цаашид инфляцын нөлөөллөөс шалтгаалан үнийн түвшин өсөх хандлагатай байна)

Найм.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний үндсэн чиглэл

Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх 2026-2030 оны хугацаанд 4 үе шаттайгаар хэрэгжүүлэхээр төлөвлөж байна. Үүнд:

I үе шат: 2026-2027 он

✓ Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгчээс Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн хэрэгцээ, шаардлага, хүсэлтийг төслийг санхүүжүүлэгч байгууллагад хүргүүлэх, гэрээ байгуулах;

II үе шат: 2027-2028 он

✓ Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хүрээнд шаардлагатай барилга байгууламж, техник, тоног төхөөрөмж, хамгаалах хувцас, нохойн болон дасгалжуулагчийн тоног хэрэглэл, үнэр орлуулагч, эрэлч нохойн жагсаалтыг гаргаж хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төсөл хэрэгжүүлэгчид хүргүүлж санал солилцох;

✓ Хөтөлбөр, төлөвлөгөө, төслийн гэрээний хүрээнд тохирсон тоног хэрэглэл, тоног төхөөрөмж, эрэлч нохойг сонгох.

III үе шат: 2028-2029 он

✓ Улсын төсөвт Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтцэд Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв, Бүсийн төвүүдийн эрэлч нохойн сургалтын нэгжүүдийн орон тоо, зардлыг төсөвлөн батлуулах;

✓ Хөтөлбөр, төлөвлөгөө, төсөл хэрэгжүүлэгч болон санхүүжүүлэгч талтай хамтран Эрэлч нохойн сургагч багш, хөтлөгчдийг сургаж бэлтгэх;

✓ Хөтөлбөр, төлөвлөгөө, төслийн санхүүжилтээр Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн барилга, байгууламжийг барих.

IV үе шат: 2029-2030 он

✓ Хөтөлбөр, төлөвлөгөө, төслөөр байгуулагдсан барилга байгууламж, нийлүүлэгдсэн техник, тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийг хүлээлгэн өгөх;

✓ Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн үйл ажиллагааг жигдрүүлэн сургалт, дадлагыг зохион байгуулах.

Ес. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгч

9.1.Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтцийн нэгжүүд. Үүнд:

9.1.1.Бодлого төлөвлөлтийн газар: Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэх, төслийн гэрээг байгуулах, бодлогын баримт бичиг боловсруулах, Олон улсын холбогдох стандарттай уялдуулан журам боловсруулж батлуулах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

✓ Тус газрын Стратегийн бодлого, төлөвлөлтийн хэлтсийн дарга;

✓ Тус хэлтсийн Төсөл, хамтын ажиллагаа хариуцсан мэргэжилтэн;

9.1.2.Ажиллагааны удирдлагын газар: Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг хянаж, удирдлага, зохион байгуулалтаар хангах, холбогдох эрх зүйг боловсруулж, батлуулахад дэмжлэг үзүүлж ажиллах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

- ✓ Тус газрын Газар хөдлөлт, хот дотор эрэн хайх, аврах ажиллагааны хэлтсийн дарга;
- ✓ Тус хэлтсийн Аврах ажиллагааны техник, тоног төхөөрөмж хариуцсан мэргэжилтэн.

9.1.3.Захиргаа эрх зүй, хүний нөөцийн газар: Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв болон бүсийн төвийн эрэлч нохойн сургалтын нэгжүүдийн алба хаагчдын албан тушаалын тодорхойлолт, бүтэц, орон тоог боловсруулж батлуулах.

Хариуцан ажиллах алба хаагчдын албан тушаал:

- ✓ Тус газрын Хүний нөөцийн хэлтсийн дарга;
- ✓ Тус хэлтсийн Хүний нөөцийн бодлого-төлөвлөлт хариуцсан мэргэжилтэн;

9.1.4.Санхүү, ар талын газар: Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд шаардлагатай төсөв, санхүүжилт, холбогдох худалдан авах ажиллагааг зохион байгуулах, Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн болон бүсийн төв дэх эрэлч нохойн сургалтын нэгж, орон нутаг дахь эрэлч нохой, нохой хөтлөгч нарын чадавхыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр барилга, байгууламжийг барьж байгуулах, сургалтын төсөв, хөрөнгийг шийдвэрлэх, хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

- ✓ Тус газрын Барилга, техникийн засвар, үйлчилгээний хэлтсийн дарга;
- ✓ Тус хэлтсийн Төлөвлөлт хариуцсан ахлах мэргэжилтэн.

9.1.5.Гамшгаас хамгаалах сургалтын газар: Эрэлч нохой хөтлөгч бэлтгэх сургалтын хөтөлбөр, төлөвлөгөөг боловсруулах, зохион байгуулах (төрөл мэргэжил нэг бүрээр) эрэлч нохой бэлтгэх сургалтыг үе шаттайгаар удирдан зохион байгуулах, мэргэжил арга зүйгээр хангаж ажиллах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

- ✓ Тус газрын Онцгой байдлын байгууллагын сургалт, бэлтгэл, хөдөлмөрийн аюулгүй байдлын хэлтсийн дарга;
- ✓ Тус хэлтсийн Аврах ажиллагааны сургалт хариуцсан мэргэжилтэн;

9.2.Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх Үндэсний эрэлч нохойн төв: Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн нурангийн талбайн, сургалтын блокууд, албаны байрны гадна талбайн, мал эмнэлгийн байрны ерөнхий зураг, дулаан авто зогсоолын төлөвлөлтийн зураг, судалгаа, холбогдох төсөв, тооцооллыг боловсруулах, Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтцийн нэгжүүдэд холбогдох чиглэлийн дагуу материалыг хүргүүлэх, шаардлагатай дэмжлэгийг авах, биечлэн хэрэгжүүлж ажиллах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

- ✓ Эрэлч нохой сургалтын төвийн дарга;
- ✓ Эрэлч нохойн сургалтын төвийн малын эмч;
- ✓ Эрэлч нохойн сургалтын төвийн багш нар.

9.3.Бүсийн (Хангай, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн) төвүүдэд Эрэлч нохойн сургалтын нэгж байгуулах бэлтгэл (газар, талбай, барилга, байгууламж, сургалтын хэрэглэгдэхүүн гэх мэт)-ийг хангах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

- ✓ Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын орлогч дарга;
- ✓ Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгжийн дарга, захирагч;
- ✓ Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын газрын нягтлан бодогч;

- ✓ Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгжийн Эрэлч нохой хөтлөгч нар.

9.4.Орон нутаг дахь Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгж:

Орон нутаг дахь Эрэлч нохойн бэлтгэл (газар, талбай, барилга, байгууламж, сургалтын хэрэглэгдэхүүн гэх мэт)-ийг хангах.

Хариуцан ажиллах албан тушаалтан:

- ✓ Орон нутаг дахь Онцгой байдлын байгууллагын орлогч дарга;
- ✓ Орон нутаг дахь Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгжийн дарга, захирагч;
- ✓ Орон нутаг дахь Онцгой байдлын байгууллагын нягтлан бодогч;
- ✓ Орон нутаг дахь Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгжийн Эрэлч нохой хөтлөгч нар.

9.5.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төслийн санхүүжүүлэгч байгууллага:

Онцгой байдлын байгууллагын Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв болон бүс, орон нутаг дахь эрэлч нохойн сургалтын нэгжийн чадавхыг нэмэгдүүлэх чиглэлээр гэрээнд заагдсан холбогдох эрх, үүргийг хэрэгжүүлэх.

Арав. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ

10.1. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв (K9) болон Хангай, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн бүсүүдэд Эрэлч нохойн сургалтын нэгж байгуулах (2026-2030 он) хөтөлбөр, төлөвлөгөө"-г хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг 2027 оноос жил бүр, Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх Үндэсний эрэлч нохойн төвөөс төслийг боловсруулж, Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтцийн нэгжүүдээс саналыг авч нэгтгэж, Онцгой байдлын ерөнхий газрын тэргүүн дэд дарга бөгөөд штабын даргаар батлуулж, хэрэгжилтэд Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтцийн нэгжүүд хариуцсан чиглэлийн дагуу хяналт тавьж ажиллана.

10.2.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хүрээнд зохион байгуулсан ажил, зарцуулсан хөрөнгийн тайланг 5 дугаар сарын 15-ны өдрийн дотор хагас жилээр, 11 дүгээр сарын 15-ны өдрийн дотор бүтэн жилээр холбогдох хариуцах албан тушаалтан (9.1-9.4-д заасан) үр дүнг тухай бүрд нь харьяа удирдлагад илтгэх хуудсаар дүгнэлт, саналын хамт танилцуулна.

10.3.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн явцад хяналт-шинжилгээ, үнэлгээг жил бүрийн 5 дугаар сарын 20-ны өдрийн дотор хагас жилээр, 11 дүгээр сарын 20-ны өдрийн дотор бүтэн жилээр Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх Эрэлч нохойн сургалтын төв нэгтгэж, Онцгой байдлын ерөнхий газрын Ажиллагааны удирдлагын газарт хүргүүлнэ.

10.4.Хяналт-шинжилгээ, үнэлгээний дүгнэлт, зөвлөмжид үндэслэн хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгч талаас нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.

Арван нэг. Шагнал урамшуулал

Урамшууллын хэлбэр. Үүнд:

- Мөнгөн шагнал, тусгай нэмэгдэл олгох;
- Дотоод болон олон улсын сургалт, дадлага солилцоонд хамруулах;
- Өргөмжлөл, батламж, мэргэшлийн түвшин ахиулах.

Арван хоёр. 2026-2030 оны стратеги төлөвлөгөө

1.Алсын хараа (Vision)

Олон улсын холбогдох стандартад нийцсэн, гамшгийн нөхцөлд ажиллах эрэлч нохой болон тэдний хөтлөгчийг бэлтгэдэг үндэсний хэмжээний мэргэшсэн төвийг бий болгох.

2.Эрхэм зорилго

Эрэлч нохой болон хөтлөгчийг мэргэжлийн түвшинд сургах, сургалтын орчин, дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж, хүний нөөцийг бүрэн хангаж, гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын үеийн эрэн хайх, аврах ажиллагаанд үр дүнтэй ажиллах, эрэлч нохойн сургалтын нэгжүүдийг хөгжүүлэх.

3.Стратегийн зорилтууд

- Эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх;
- Сургалтын төвийн дэд бүтцийг бий болгох;
- Сургалтын хөтөлбөр, стандартыг хөгжүүлэх;
- Хүний нөөцийг чадавхжуулах;
- Эрэлч нохойг сонгон шалгаруулах, бэлтгэх;
- Олон улсын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх.

4.Зорилт 1. Эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх

- Эрэлч нохойтой ажиллах журам, заавар, дүрэм боловсруулах;
- Олон улсын холбогдох стандартыг дотоод журамд уялдуулах;
- Сургалтын нэгжийн бүтэц, түүний үйл ажиллагааны журмыг боловсруулах.

5.Зорилт 2. Сургалтын дэд бүтцийг хөгжүүлэх

- Нурангийн сургалтын талбай байгуулах;
- Дотор, гадаах сургалтын байр барих;
- Мал эмнэлгийн болон нэгдсэн нохойн байр байгуулах;
- GPS, камерын тоноглол нэвтрүүлэх.

6.Зорилт 3. Сургалтын чанарыг сайжруулах

- Сургалт (хэрэглэлтэй дасгалын)-ын талбайг бүрдүүлэх;
- Стресс, тест, багийн ажиллагааны сургалтын симуляци хийх.

7.Зорилт 4. Хүний нөөцийг чадавхжуулах

- Эрэлч нохой хөтлөгчийн шаталсан сургалтыг зохион байгуулах;
- Техникийн хайгуулын мэргэжилтэн, сургагч багш сургах;
- Үнэлгээний комиссыг бэлтгэх;

8.Зорилт 5. Эрэлч нохойг бэлтгэх

- Сонгон шалгаруулалтын шалгуур тогтоох;

9.Зорилт 6. Олон улсын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх

- Олон улсын холбогдох сургалт, шалгалтад оролцох;
- Олон улсын хот дотор эрэн хайх, аврах багуудтай хамтарсан дадлага хийх;

10. Хэрэгжилтийн төлөвлөгөө (товч)

2026–2027: Эрх зүй, зураг төсөл боловсруулалт;

2027–2028: Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн нурангийн талбайн барилга;

2028–2029: Тоног төхөөрөмж худалдан авах, суурилуулах;

2029–2030: Эрэлч нохой, хөтлөгчийн сургалтын эхлэл;

2029–2030: Олон улсын ажиллагааны ажлын нохойн шалгалтад хамрагдах үеийн сургалт, хамтын ажиллагаа.

11. Хүлээгдэж буй үр дүн

- Олон улсад болон бүс нутагт эрэн хайх, аврах үйл ажиллагаанд эрэлч нохойн нэгж ажиллах боломжтой болох;
- Нуранги дээр хүний амь насыг аврах хугацааг хэмнэх;
- Бүсийн аврах ажиллагааны чадавх нэмэгдэнэ;
- Олон улсын холбогдох гэрчилгээтэй эрэлч нохойн багтай болно.

**ҮНДЭСНИЙ ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТ, БЭЛТГЭЛИЙН ТӨВИЙН
НЭГДСЭН ТӨСВИЙН ТООЦОО**

**Нэг. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн нэгдсэн төсөв
/жишиг тооцоо/**

№	Зардлын ангилал	Тооцоолсон дүн (төгрөг)
1	Барилга байгууламж	23,855,948,590
2	Сургалтын талбай	248,262,045
3	Тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл	369,450,000
4	Тээврийн хэрэгсэл	1,230,000,000
5	Сургалт, хүний нөөц	440,000,000
6	Бусад зардал	858,000,000
Нийт		27,001,660,635

Хоёр. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн нэгдсэн төсвийн задаргаа

Д/д	Төсөвлөж буй бүтээгдэхүүн, ажил, үйлчилгээ	Үзүүлэлт	Тоо	Нэгжийн үнэ /төгрөг/	Нийт үнэ /төгрөг/
Нэг. Барилга байгууламж					
1	Үндэсний аврагч нохойн төвийн байр	Штаб, ажилчдын оффис өрөө, хичээлийн танхим, цэргийн байр гал тогоо, агуулах багтаасан байх	1	22,888,360,220	22,888,360,220
2	Мал эмнэлгийн байр	Эмчилгээ үйлчилгээ явуулах боломжтой, 6 нохой тусгаарлаж эмчилгээ үзүүлэх боломжтой байх	1	123,762,600	123,762,600
3	Дотор сургалтын байр	Дотоод орчинд сургалт явуулах боломжтой байх	1	248,127,200	248,127,200
4	Нэгдсэн нохойн байр	Аврагч нохойн стандарт байр байх	30	3,956,933	118,707,990
5	Авто машины граж	Тооцоолж буй 7 машин багтах хэмжээтэй байх	1	476,990,580	476,990,580
Нийт:			34	23,855,948,590	

Хоёр. Сургалтын талбай					
1.	Сургалтын нэгдсэн талбай	Байгалын бартаа саадыг дуурайлгасан 10-15 саадаар тоноглогдсон байх, үнэрийн дадлагын тоног төхөөрөмжөөр тоноглогдсон байх, Бодит орчныг дүрсэлсэн гадна орчин болон дотор орчны дадлага сургуулилт явуулах боломжтой байх	1	248,262,045	248,262,045
Нийт:			1	248,262,045	
Гурав. Тоног төхөөрөмж хэрэгсэл					
3.1. Тал хээр, ой модны орчинд эрэн хайх, аврах ажиллагааны үед					
1	GPS	Байршил илрүүлэх дохио өгөх	8	250.000	2,000,000
2	Цээживч /цацруулагчтай/	Тод өнгө бүхий цацруулагчтай хол зайд яваа нохойг хянах	8	100.000	800,000
3	Хүзүүвч	GPS хүзүүнээс зүүх хөтөлгөөнд хажууд авч явах	8	75.000	600,000
4	Урт оосор	Эрлийн ажиллагаанд нохойг чиглүүлэх	8	50,000	400,000
5	Усны сав	Нохойг услах	8	15,000	120,000
6	Идүүр	Нохойг хооллох	8	20,000	160,000
7	Богино хөтөлгөө	хөтөлгөөнд хажууд авч явах	8	45,000	360,000
8	Куртик /Цаснаас эрэн хайх ажиллагаанд/	Хунгар зузаан цасанд эрлийн ажиллагаа явуулах үед нохойг дулаалах	8	65,000	520,000
Нийт:			64	4,960,000	
3.2. Усны орчинд эрэн хайх, аврах ажиллагааны үед					

1	Усны хантааз	Нохойг усанд живүүлэхгүй байх	8	150,000	1,200,000
2	Хүзүүвч	хөтөлгөөнд хажууд авч явах	8	75.000	600,000
3	Урт оосор	Эрлийн ажиллагаанд нохойг чиглүүлэх	8	50,000	400,000
4	Усны сав	Нохойг услах	8	15,000	120,000
5	Идүүр	Нохойг хооллох	8	20,000	160,000
6	Богино хөтөлгөө	хөтөлгөөнд хажууд авч явах	8	45,000	360,000
Нийт:			48	2,840,000	
3.3. Нуранги дундах эрэн хайх, аврах ажиллагааны үед					
1	GPS	Байршил илрүүлэх дохио өгөх	8	250.000	2,000,000
2	Камер, дүрс дамжуулагч	Байршлын цагийн байдлыг хянах	8	200,000	1,600,000
3	Цээживч /ажиллагааны/	Нохойнд ил шарх гэмтэл учруулахаас урьдчилан сэргийлэх	8	100.000	800,000
4	Хүзүүвч/ цацруулагчтай/	Аврагч нохой явааг илэрхийлэх	8	75.000	600,000
5	Урт оосор	Эрлийн ажиллагаанд нохойг чиглүүлэх	8	50,000	400,000
6	Усны сав	Нохойг услах	8	15,000	120,000
7	Идүүр	Нохойг хооллох	8	20,000	160,000
8	Богино хөтөлгөө	хөтөлгөөнд хажууд авч явах	8	45,000	360,000
9	Гэрэлтүүлэгч	Үзэгдэх орчныг нэмэх	8	45,000	360,000
10	Бойтог	Нохойн хөлөнд ил шарх гэмтэл учруулахаас урьдчилан сэргийлэх	8	50,000	400,000
Нийт:			80	6,800,000	
3.4. Мал эмнэлгийн тоног төхөөрөмж					
1	Мал эмнэлгийн тоног төхөөрөмж	Эрэлч нохойн эрүүл мэндийг хамгаалах	1	144,850,000	144,850,000
Нийт:			1	144,850,000	

3.5. Үнэрийн хэрэглэгдэхүүн					
1	Мэргэжлийн дасгал сургалтын үнэрийн хэрэглэгдэхүүн	Эрэлч нохойн үнэрийн чадамж сайжирна	4	15,000,000	60,000,000
Нийт:			4	60,000,000	
3.6. Сургалтын тоног төхөөрөмж					
1	Сургалт, дадлага хичээлийн хэрэглэгдэхүүн	Сургалт дадлагын орчин бүрдэнэ	Иж бүрдэл	150,000,000	150,000,000
Нийт:				150,000,000	
Нийт дүн:			-	369,450,000	
Дөрөв. Тээврийн хэрэгсэл					
1.	Суудлын автомашин	Албаны зориулалтаар ашиглах	1	70.000.000	70.000.000
2.	Дуудлагаар ажиллах үед бүлгийг тээвэрлэх автомашин	Туулах чадвартай, дуудлагаар албан хаагч болон аврагч нохойг тээвэрлэх боломжтой байх	4	170.000.000	680.000.000
3.	10 дээш хүн, нохой тээвэрлэх дунд оврын автобус	Сургалт дадлагаар ажиллах үед албан хаагчид болон нохойг олноор тээвэрлэх боломжтой байх	1	400.000.000	400.000.000
4.	Үйлчилгээний ачааны авто машин	Тоног хэрэгсэл зөөх ачааны хэсэгтэй, даацтай байх	1	80.000.000	80.000.000
Нийт:			7	1,230,000,000	
Тав. Сургалт хүний нөөц					
1.	Мэргэжилтэн бэлтгэх сургалт	Мэргэшүүлэх сургалтад хамрагдсан байна	5	50	250.000.000
2.	Эрэлч- нохой хөтлөгч нарын мэргэшүүлэх сургалт	Хөтлөгч нар сургалтад хамрагдсан байна	19	10	190.000.000

Нийт:			24	440,000,000	
Зургаа. Бусад зардал					
1.	Өрөө тасалгааны тохижилт, тавилга	Сандал, ширээ, бичгийн шүүгээ, хувцасны шүүгээ	120	1,000,000	120,000,000
2	Цахим тоног төхөөрөмж	(Компьютер, хэвлэх хувилах төхөөрөмж холбооны хэрэгсэл)	200	1,500,000	300,000,000
3.	Нохойн хоол	Стандартад хангасан зориулалтын хоол	9000	18,000	162,000,000
4.	Эрэлч нохой худалдан авах	Үүлдэр стандарт хангасан, албанд тэнцэх нохой	24	10,000,000	240.000.000
5	Түлш Шатахуун	Сургалт дадлага, өдөр тутмын үйл ажиллагаанд зарцуулах	12	3,000,000	36,000,000
Нийт:			858,000,000		
БҮГД ДҮН			27,001,660,635		

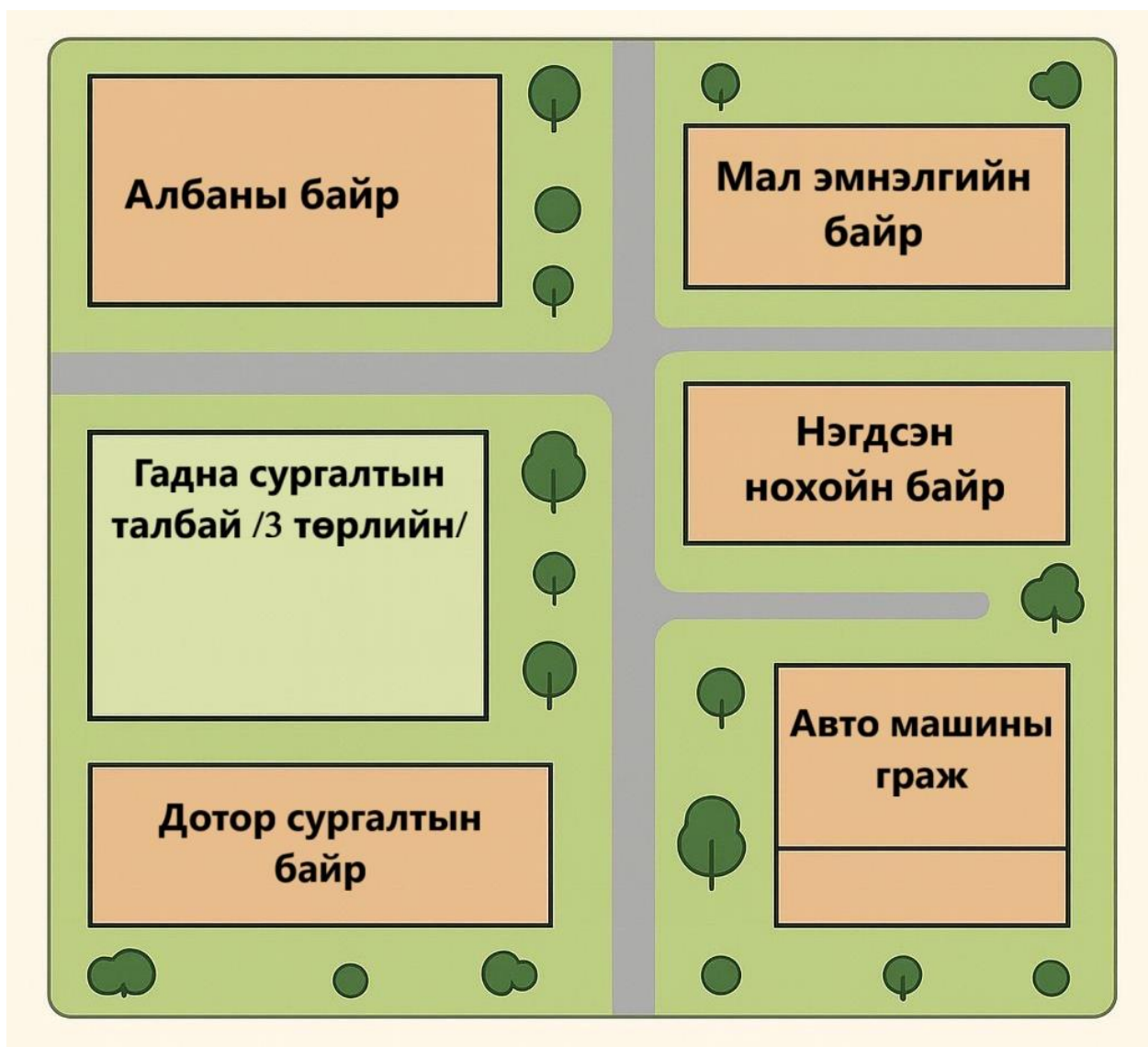
--oOo--

ҮНДЭСНИЙ ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТ, БЭЛТГЭЛИЙН ТӨВИЙН БҮТЭЦ
ОРОН ТООНЫ ЗАГВАР
/Санал/

Д/д	Албан тушаал	Албан тушаалын зэрэглэл		Орон тоогоор	Тайлбар
1	Төвийн дарга /захирагч/	Офицер	ТТ-3	1	
2	Төвийн орлогч бөгөөд сургалтын албаны дарга		ТТ-4	1	
3	Сургалтын бодлого, төлөвлөлт хариуцсан ахлах мэргэжилтэн		ТТ-5	1	
4	Эрэн хайх, аврах ажиллагааны сургалт хариуцсан ахлах багш		ТТ-6	1	
5	Тэсрэх, дэлбэрэх бодисын сургалт хариуцсан ахлах багш		ТТ-6	1	
6	Сурагч багш		ТТ-7	3	
7	Малын их эмч		ТТ-5	1	
8	Ар тал, хангалт хариуцсан ахлах мэргэжилтэн		ТТ-6	1	
9	Ахлах Нягтлан бодогч		ТТ-5	1	
10	Хүний нөөц дотоод ажил хариуцсан мэргэжилтэн		ТТ-5	1	
11	Хөдөлмөр аюулгүй байдал, эрүүл ахиу хариуцсан мэргэжилтэн		ТТ-6	1	
12	Эрэлч нохой хөтлөгч	Ахлагч	ТТ-7	14	
13	Малын эмч, сувилагч		ТТ-7	4	
14	Гөлгөн нохойн дасгалжуулагч		ТТ-8	3	
15	Бичиг хэргийн ажилтан		ТТ-7	1	
16	Нярав		ТТ-7	2	
17	Жолооч		ТТ-7	6	
18	Үйлчилгээний ажилтан жолооч	Энгийн	ТҮ-5	1	
19	Тогооч		ТҮ-6	1	
20	Цахилгаанчин		ТҮ-4	1	
21	Сан техникч		ТҮ-6	3	
22	Үйлчлэгч		ТҮ-4	2	
Бүгд				51	

Тайлбар: Үндэсний эрэлч нохойн төвийн бүтэц, орон тоог олон улсын жишиг бүтэц, загвараас жишээ болгож боловсруулав. Цаашид өөрчлөн боловсруулна.

ҮНДЭСНИЙ ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТ, БЭЛТГЭЛИЙН ТӨВИЙН
ЕРӨНХИЙ БҮДҮҮВЧ

--oOo--

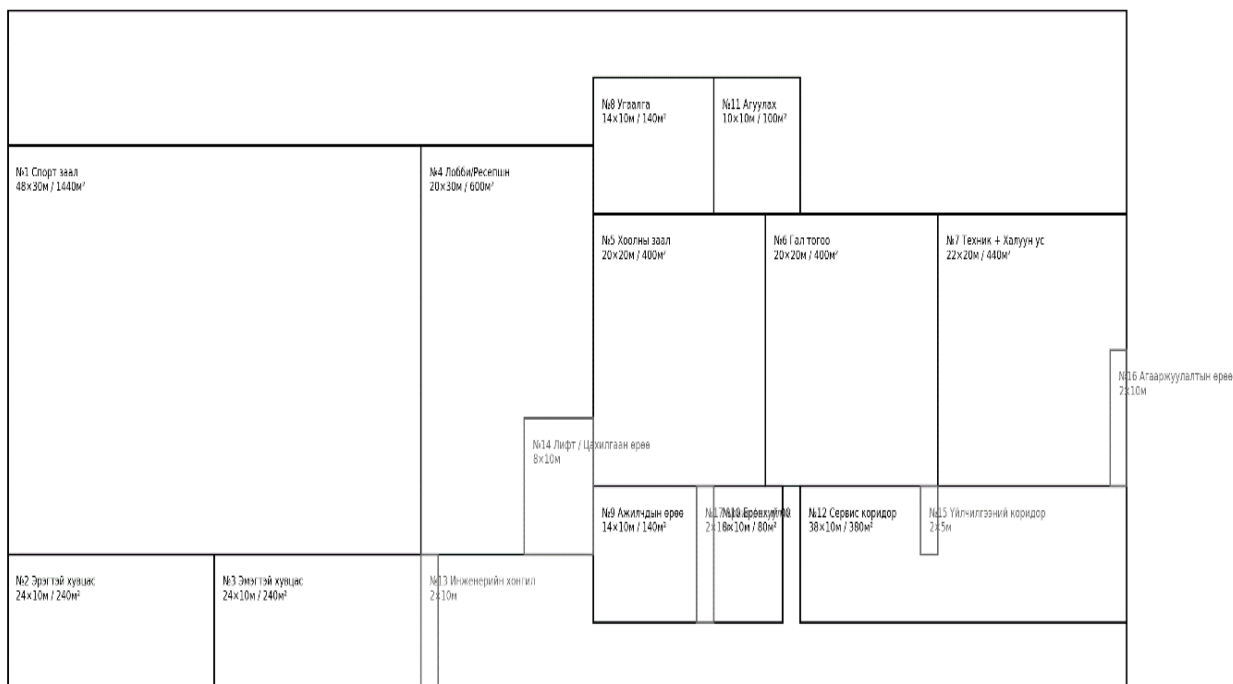
АЛБАНЫ БАЙРНЫ ЗАГВАР, ТООЦОО

Д/д	Ажлын нэр	Тоо хэмжээ	Нэгж үнэ (₮)	Дүн (₮)
1	Дулаалгын хавтан	9642	520,000	5,013,840,000
2	Спорт заалны ган арам (дээвэр)	2400	650,000	1,560,000,000
3	Спорт заалны дээврийн сэндвич	2400	240,000	576,000,000
4	Дээврийн дулаалга	4100	180,000	738,000,000
5	Спорт заалны ханын сэндвич	1666	220,000	366,520,000
6	Гадна фасад	1394	320,000	446,080,000
7	Цонх	655	900,000	589,500,000
8	Дотор хана	1885	130,000	245,050,000
9	Будаг	13412	35,000	469,420,000
10	Спорт заалны шал	1440	280,000	403,200,000
11	Паркет	2356	150,000	353,400,000
12	Шалны материал	785	180,000	141,300,000
13	Хаалга	26	1,500,000	39,000,000
14	Байрны агааржуулалт	3142	320,000	1,005,440,000
15	Заалны агааржуулалт	1440	280,000	403,200,000
16	Сан техник	9642	140,000	1,349,880,000
17	Цахилгааны монтаж	9642	200,000	1,928,400,000
18	Галаас урьдчилан сэргийлэх систем	9642	110,000	1,060,620,000
19	Дотоод сүлжээ	4582	80,000	366,560,000
20	Урьдчилсан зардал (12%)	-	-	2,046,649,200
21	Эрсдэлийн нөөц (10%)	-	-	1,705,541,000
22	НӨАТ (10%)	-	-	2,080,760,020
Нийт бүгд				22,888,360,220

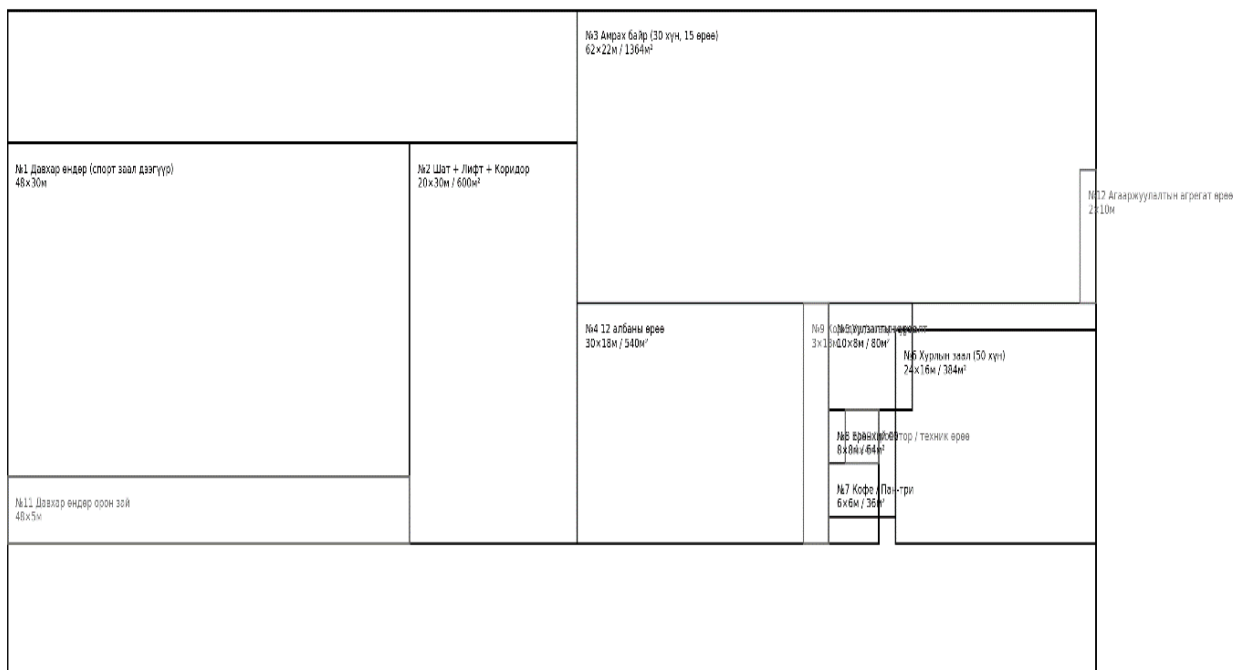
--oOo--

АЛБАНЫ БАЙРНЫ ДОТОР ПЛАН

1-р давхар — Бага фонтоор бичсэн өрөөний нэр ба талбай

2-р давхар — Бага фонтоор бичсэн өрөөний нэр ба талбай

--oOo--

АЛБАНЫ БАЙРНЫ ГАДНА ЕРӨНХИЙ ЗУРАГ

--oOo--

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН БАЙРНЫ ЗАГВАР, ТООЦОО

Д/д	Материал	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэг бүрийн үнэ	Нийт үнэ
1	Хөнгөн блок 600×300×200 мм	ш	820	7,600	6,232,000
2	Цемент (хана ба шавардлага)	т	1.2	500,000	600,000
3	Элс	м³	3	70,000	210,000
4	Шаваас, гипс, будаг (багцаар)	багц	1	900,000	900,000
5	Бетон М250	м³	17	370,000	6,290,000
6	Арматур	т	2	5,600,000	11,200,000
7	Ус тусгаарлагч мембран	м²	170	13,000	2,210,000
8	Керамик плита	м²	170	56,000	9,520,000
9	Цементэн тэгшилгээ	м²	170	24,000	4,080,000
10	Төмөр каркас профиль 40×40 мм	м	550	11,000	6,050,000
11	XPS 3 см дулаалга	м²	170	24,000	4,080,000
12	Ус тусгаарлагч мембран	м²	170	13,000	2,210,000
13	PVC дээврийн мембран	м²	170	36,000	6,120,000
14	Дээврийн ус зайлуулах систем	иж бүрэн	1	1,300,000	1,300,000
15	Цонх 1.5×1.5 м (металл-пластик)	ш	3	1,500,000	4,500,000
16	Гадна хаалга (металл, шилтэй)	ш	1	1,900,000	1,900,000
17	Гипсэн хавтан 12.5 мм	м²	180	24,000	4,320,000
18	Металл профил	м	220	8,000	1,760,000
19	Хөвөн дулаалга	м²	45	16,000	720,000
20	Шаваас, будаг (иж бүрэн)	иж бүрэн	1	1,000,000	1,000,000
21	Цахилгаан материал, гэрэлтүүлэг	иж бүрэн	1	6,400,000	6,400,000
22	Сантехник (ус, бохир)	иж бүрэн	1	5,600,000	5,600,000
23	Халаалт / халаагуур	иж бүрэн	1	6,000,000	6,000,000
24	Будаг, гоёлын өнгөлгөө	иж бүрэн	1	2,000,000	2,000,000
25	Барилгын гүйцэтгэлийн зардал 30%	-	-	-	28,560,600
Бүгд нийт					123,762,600

--oOo--

МАЛ ЭМНЭЛГИЙН БАЙРНЫ ГАДНА ЗУРАГ

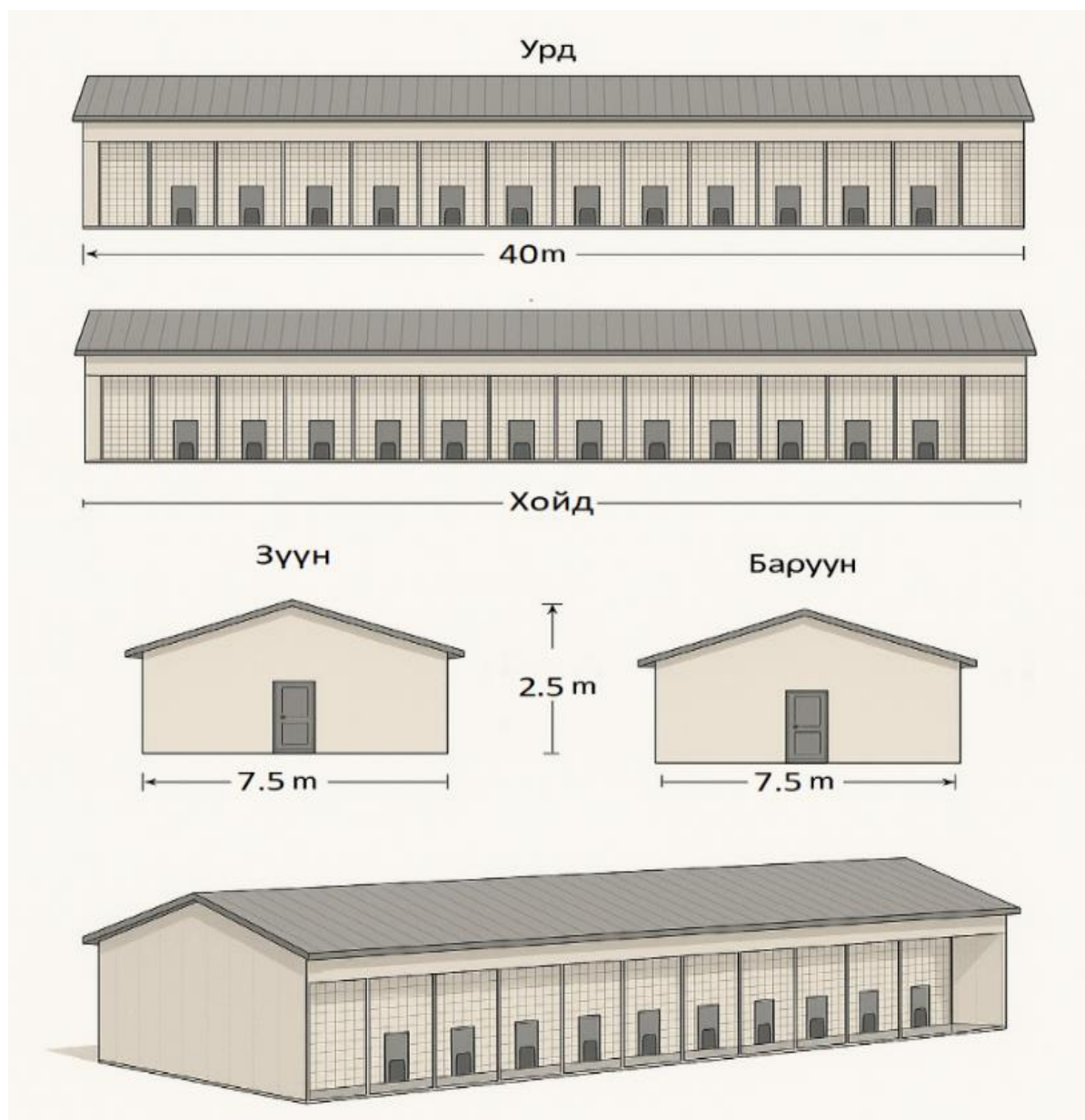
--oOo--

НЭГДСЭН НОХОЙН БАЙРНЫ ЗАГВАР, ТООЦОО

Д/д	Материал	Тоо хэмжээ	Нэгж	Нэгж үнэ (төгрөг)	Нийт үнэ (төгрөг)
1	200 мм блок	5920	ш	4,000	23,680,000
2	Ханын зуурмаг	6.78	м³	300,000	2,034,000
3	Суурийн бетон	14.4	м³	300,000	4,320,000
4	Дам нуруу бетон	5.4	м³	300,000	1,620,000
5	Дулаан байрны шал бетон	28.13	м³	300,000	8,439,000
6	Наралгааны шал бетон	9.38	м³	300,000	2,814,000
7	Дээврийн төмөр хавтан	309	м²	35,000	10,815,000
8	Дээврийн ган каркас	3375	кг	3,200	10,800,000
9	Арматур	3000	кг	3,000	9,000,000
10	Дотоод үйлчилгээний хаалга	30	ш	250,000	7,500,000
11	Гадна хаалга	2	ш	450,000	900,000
12	Нохойн үүрний хаалга	30	ш	80,000	2,400,000
13	Торон хашаа	155	м²	25,000	3,875,000
14	Төмөр шон	34	ш	65,000	2,210,000
15	Торон хаалга	30	ш	150,000	4,500,000
16	Дотор шавардлага + будалт	902	м²	18,000	16,236,000
17	Гадна шавардлага + будалт	171	м²	15,000	2,565,000
18	Цахилгааны багц	1	ком	3,000,000	3,000,000
19	Бэхэлгээ, (шруп гм)	1	ком	2,000,000	2,000,000
Нийт материалын өртөг					118,708,000

--oOo--

НЭГДСЭН НОХОЙН БАЙРНЫ ЗУРАГ

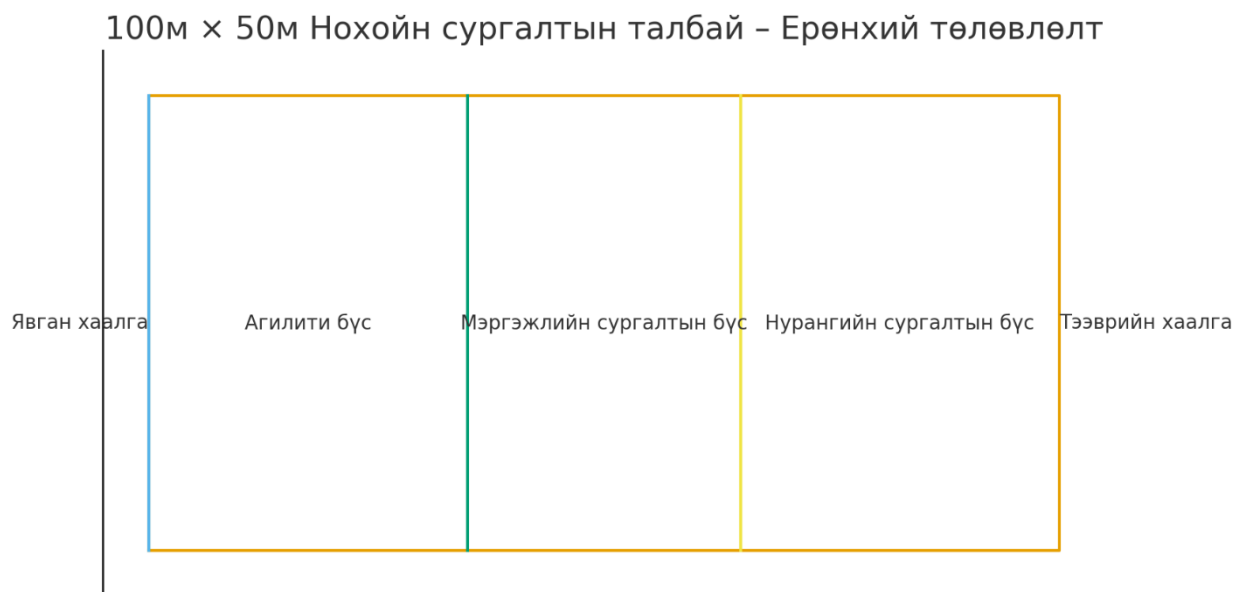
--oOo--

СУРГАЛТЫН ТАЛБАЙН ТООЦОО

Д/д	Материал / Ажлын нэр	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Нэгж үнэ (₮)	Мөрийн дүн (₮)
1	Торон хашааны тор	м ²	724.296	45,000	32,593,320
2	Дээд чиглүүлэгч хоолой (цайрдсан)	м	298.86	30,000	8,965,800
3	Сунгалтын утас (ёроол)	м	298.86	1,200	358,632
4	Булангийн шон (бэхжүүлсэн)	ш	4	60,000	240,000
5	Энгийн шон	ш	117	60,000	7,020,000
6	Шонгийн суурийн бетон	м ³	4.94094	35,000	172,933
7	Тээврийн хэрэгслийн хаалга	ш	1	650,000	650,000
8	Явган хүний хаалга	ш	2	350,000	700,000
9	Хиймэл зүлэг	м ²	1837.5	35,000	64,312,500
10	Шокпад 10 мм	м ²	1837.5	24,000	44,100,000
11	Дайрган дэвсгэр 100 мм	м ³	183.75	65,000	11,943,750
12	Дайрга 100 мм	м ³	157.5	65,000	10,237,500
13	Резинэн хавтан 15 мм	м ²	206	38,000	7,828,000
14	Геотекстиль	м ²	475.2	2,800	1,330,560
15	Геотор	м ²	475.2	15,000	7,128,000
16	Нурангийн материал (бутархай бетон/блок)	м ³	345.6	35,000	12,096,000
17	Нүхтэй хоолой DN150	м	315	15,000	4,725,000
18	Угаасан дайргаар дүүргэх	м ³	94.5	80,000	7,560,000
19	Колодец / ус хураагуур	ш	4	350,000	1,400,000
20	Явган замын дайрга 100 мм	м ³	47.25	65,000	3,071,250
21	Гэрэлтүүлгийн шон 10 м	ш	8	450,000	3,600,000
22	LED прожектор 200–300 Вт	ш	16	160,000	2,560,000
23	Газар доорх цахилгаан кабель	м	247.2	4,000	988,800
24	PVC хонгил 50 мм	м	252	2,500	630,000
25	Хуваарилах самбар + автомат таслуур	ш	1	550,000	550,000
26	Сүүдрэвч 6×6 м	ком	1	7,000,000	7,000,000
27	Нохойн дасгалын хэрэглэл (агилити иж бүрдэл)	ком	1	6,500,000	6,500,000
Бүгд нийт:					248,262,045

---000---

СУРГАЛТЫН ТАЛБАЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨТ ЗУРАГ

--oOo--

СУРГАЛТЫН ТАЛБАЙН ЗУРАГ

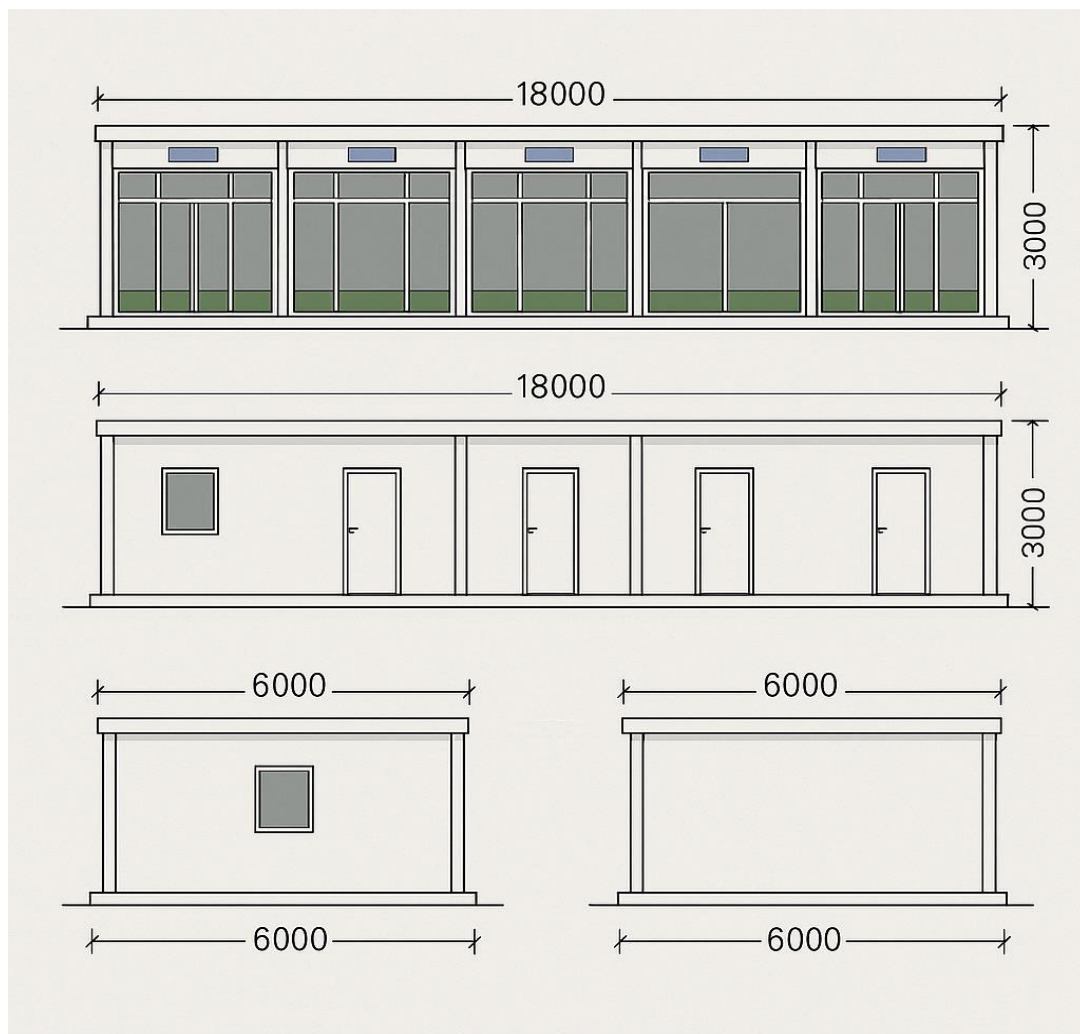
--oOo—

ДОТОР СУРГАЛТЫН БАЙРНЫ ТООЦОО

Д/д	Ажлын нэр	Нэгж	Тоо/Хэмжээ	Нэгж үнэ (₮)	Дүн (₮)
1	Контейнер (6м х 3м) дулаалга, цонх, хаалга, цахилгаантай	ш	6	25,000,000	150,000,000
2	Суурь болон талбайн бэлтгэл (бетон суурь)	м2	108	120,000	12,960,000
3	Дотор хиймэл зүлэг 30мм доод дэвсгэртэй, наалттай	м2	108	70,000	7,560,000
4	Таазны акустик хавтан, карказ	м2	108	55,000	5,940,000
5	Хана будалт, хамгаалалтын эмульс	м2	237.6	22,000	5,227,200
6	Толь ханын систем (ойролцоо 20 м2)	м2	20	180,000	3,600,000
7	Дотор сургалтын тоног төхөөрөмж иж бүрдэл	иж	12	450,000	5,400,000
8	Нохойн тор (crate) – дунд хэмжээ, төмөр, 12 ш	ш	12	180,000	2,160,000
9	Сургалтын модон хайрцаг/саад, 20 ширхэг	ш	20	120,000	2,400,000
10	Нохойн гүйлтийн зам (treadmill)	ш	2	3,000,000	6,000,000
11	Агуулахын тавиурын систем, 12 секц	секц	12	350,000	4,200,000
12	Хаягжилт, тэмдэглэгээ, самбарууд	ком	1	1,200,000	1,200,000
13	Агааржуулалт ба HVAC (сплит 24k BTU, 6 ш)	ш	6	3,000,000	18,000,000
14	Ус & бохир ус, шүршүүр/угаалга, шалан дренаж	ком	1	8,500,000	8,500,000
15	Цахилгаан, гэрэлтүүлэг (LED панель, кабель, щит)	м2	108	60,000	6,480,000
16	Галын аюулгүй байдал (гал унтраагч, дохиолол, ослын гэрэл)	ком	1	2,000,000	2,000,000
17	Камержуулалт, сүлжээ (8 камер + NVR)	ком	1	6,500,000	6,500,000
	Нийт дүн				248,127,200

---o0o---

ДОТОР СУРГАЛТЫН БАЙРНЫ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Дотор сургалтын байрны зураг

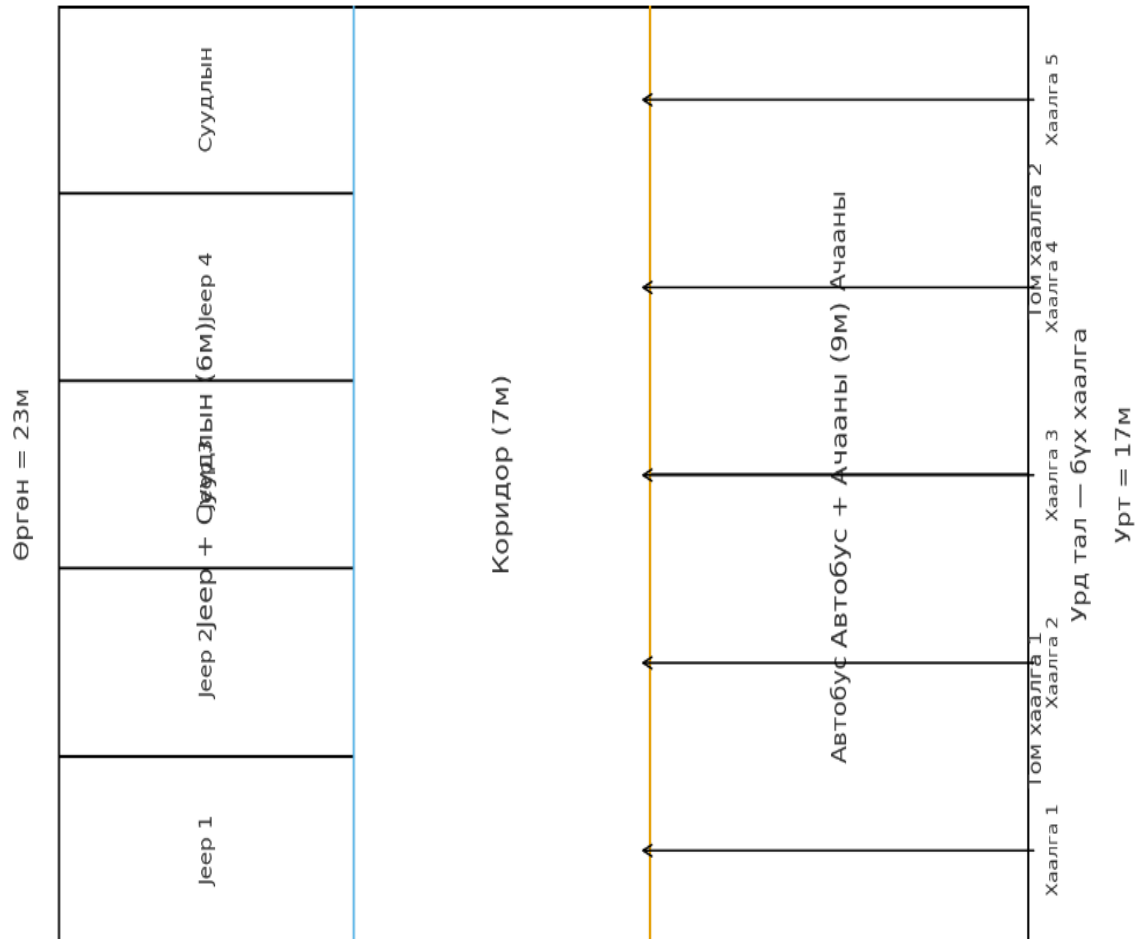

ДУЛААН АВТО ЗОГСООЛЫН ТООЦОО

Д/д	Ажлын нэр	Нэгж	Тоо Хэмжээ	Нэгж үнэ (₮)	Дүн (₮)
1	Контейнер (6м x 3м) дулаалга, цонх, хаалга, цахилгаантай	ш	6	25,000,000	150,000,000
2	Суурь болон талбайн бэлтгэл (бетон суурь)	м2	108	120,000	12,960,000
3	Дотор хиймэл зүлэг 30мм доод дэвсгэртэй, наалттай	м2	108	70,000	7,560,000
4	Таазны акустик хавтан, карказ	м2	108	55,000	5,940,000
5	Хана будалт, хамгаалалтын эмульс	м2	237.6	22,000	5,227,200
6	Толь ханын систем (ойролцоо 20 м2)	м2	20	180,000	3,600,000
7	Дотор сургалтын тоног төхөөрөмж иж бүрдэл	иж	12	450,000	5,400,000
8	Нохойн тор (crate) – дунд хэмжээ, төмөр, 12 ш	ш	12	180,000	2,160,000
9	Сургалтын модон хайрцаг/саад, 20 ширхэг	ш	20	120,000	2,400,000
10	Нохойн гүйлтийн зам (treadmill)	ш	2	3,000,000	6,000,000
11	Агуулахын тавиурын систем, 12 секц	секц	12	350,000	4,200,000
12	Хаягжилт, тэмдэглэгээ, самбарууд	ком	1	1,200,000	1,200,000
13	Агааржуулалт ба HVAC (сплит 24k BTU, 6 ш)	ш	6	3,000,000	18,000,000
14	Ус & бохир ус, шүршүүр/угаалга, шалан дренаж	ком	1	8,500,000	8,500,000
15	Цахилгаан, гэрэлтүүлэг (LED панель, кабель, щит)	м2	108	60,000	6,480,000
16	Галын аюулгүй байдал (гал унтраагч, дохиолол, ослын гэрэл)	ком	1	2,000,000	2,000,000
17	Камержуулалт, сүлжээ (8 камер + NVR)	ком	1	6,500,000	6,500,000
	Нийт дүн				248,127,200

--o0o--

ДУЛААН АВТО ЗОГСООЛЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

--oOo--

ДУЛААН АВТО ЗОГСООЛЫН ЗУРАГ

--oOo--

БҮСИЙН ТӨВИЙН ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТЫН НЭГЖИЙН ЗАГВАР, ТООЦОО

Монгол Улсын хэмжээнд нуранги, осол, гамшгийн үед амьд үлдсэн иргэдийг богино хугацаанд илрүүлэх чадвартай, INSARAG/FEMA стандартад нийцсэн бүсийн Аврагч нохойн бүтэц, хүний нөөц, материаллаг бааз, эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх зорилгоор олон улсын холбогдох стандартын шаардлагад нийцсэн эрэлч нохойн сургалтын нэгж байгуулах талаар.

1.Аврагч нохойн нэгжийн бүтэц орон тоо /санал/

№	Албан тушаал	Цэргийн цол	Орон тоогоор	Зэрэглэл	Тайлбар
1	Нэгжийн дарга	Хошууч	1	ТТ-5	
2	Нягтлан бодогч	Ахмад	1	ТТ-6	
3	Сургагч ахлагч	Ахлагч	1	ТТ-6	
4	Аврагч нохой хөтлөгч	Ахлагч	5	ТТ-7	
Бүгд			8		

2.Аврагч нохойн нэгжийн орон тоо

№	Ангилал	Орон тоогоор	Тайлбар
1	Эрэн хайх, аврах	4	Бүсийн онцлогоос хамааран, уснаас эрэн хайх, ой хээрээс эрэн хайх тал газраас эрэн хайх, цаснаас эрэн хайх аврах нохойтой байх
2	Ангийн гаралтай түүхийн эд олж илрүүлэх	1	Хөдөө орон нутгийн дамжин өнгөрөх шалган нэвтрүүлэх цэгт үүрэг гүйцэтгэх
	Нийт	5	

3. Шаардагдах зардлын тооцоо

№	Зардлын ангилал	Тооцоолсон дүн (төгрөг)
1	Нохойн байрны зардал	92,395,000
2	Сургалтын талбай	17,664,500
3	Тоног төхөөрөмж, хэрэгсэл	3,100,000
4	Бусад зардал	308,850,000
	Нийт	422,009,500

4.Бусад зардлын тооцоо

№	Зардлын нэр	Зориулалт	Хэмжих нэгж	Нэг бүрийн үнэ	Нийт үнэ
1	Нохойн хоол	Стандартад хангасан зориулалтын хоол	1825	18,000	32,850,000
2	Аврагч нохой	Үүлдэр стандарт хангасан, албанд тэнцэх нохой	24	10,000,000	240.000.000

	худалдан авах				
3	Түлш Шатахуун	Сургалт дадлага, өдөр тутмын үйл ажиллагаанд зарцуулах	12	3,000,000	36,000,000
	Нийт				308,850,000

5.Нийт бүсийн төвд шаардагдах зардлын тооцоо

№	Зардлын нэр	Тооцоо	Байгуулах тоо	Нийт зардал
1	Нэг бүсийн төв байгуулах	84,401,900	5	422,009,500

Тайлбар: Бүсийн (Хангай, Баруун, Хойд, Зүүн, Говийн) төвд эрэлч нохой сургалтын нэгжийг байгуулахаар тооцсон бөгөөд төвийн бүсэд Онцгой байдлын ерөнхий газрын дэргэдэх Эрэлч нохойн сургалтын төвөөс холбогдох дэмжлэг, бодлого, удирдлага, зохицуулалтаар хангахаар тооцоолсон болно.

--oOo--

БҮСИЙН ТӨВИЙН ЭРЭЛЧ НОХОЙН НЭГЖИЙН СУРГАЛТЫН ХОТХОНЫ БҮДҮҮВЧ ЗУРАГ

Тайлбар: Нохойн нэгдсэн байрны урт 10 метр, өргөн 5 метр, өндөр 2.2 метр хэмжээтэй байна. Нэг нохойн байр нь амрах өрөө, нарлагааны талбай зэргээс бүрдэх ба амрах өрөө 2х2 метр, зугаалах талбай 3х2 метр, хэмжээтэй байна.

СУРГАЛТЫН ТАЛБАЙН БҮДҮҮВЧ ЗУРАГ

Албаны нохойд хэрэглэлтэй дасгал хийлгэхийн зорилго нь эрэлч нохойг бодит нуранги, аюултай орчинд ажиллах үед шаардлагатай тэнцвэр, хүч чадал, үнэрлэх болон илрүүлэх нарийн мэдрэмж, сэтгэлзүйн тэсвэр, багийн ажиллагааны уялдаа зэрэг цогц ур чадварыг аюулгүй орчинд системтэйгээр хөгжүүлж, бодит гамшгийн нөхцөлд ямар ч саад бэрхшээлийг айдасгүй давж, хүний амь насыг эрэн хайх, аврах ажиллагааг найдвартай, үр дүнтэй гүйцэтгэх бэлтгэлийг бүрэн хангахад оршино.

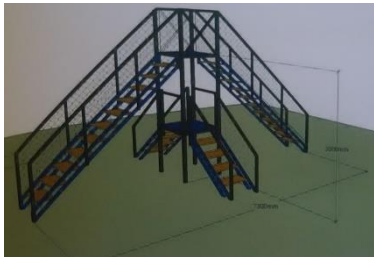

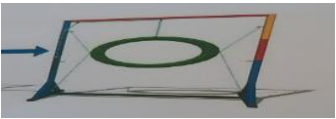
Хэрэглэлтэй дасгалын талбай

Нурангийн талбай

**БҮСИЙН ТӨВИЙН ЭРЭЛЧ НОХОЙН НЭГЖИЙН
СУРГАЛТ, БЭЛТГЭЛД ШААРДАГДАХ ХЭРЭГЛЭЛ**

Д/д	Шаардагдах хэрэглэл	Тайлбар
1		Зорилго: Нохойг өндөр зүйлээр явж сургах. Тавигдах шаардлага: Шатны тавцан нь 1х1 метр бөгөөд газраас 3 метр өндөрт байна. Шатны гишгүүрүүдийг газартай 45 хэм налуу байхаар байрлуулах бөгөөд гишгүүрийн өргөн нь 0.15-0.16 метр гишгүүр хоорондын зай 0.25 метр байна. Шатны гишгүүрийн баруун гар талд 1 метр өндөр бариул тогтооно. Шатны урт хөндлөнгөөр 7 метр байна.
2		Зорилго: Нам саад нь хашааг саадгүй даван харайх зорилгоор хийгддэг. Тавигдах шаардлага: Өндөр нь 1.5 метр, өргөн нь 1.5 метр.
3	 Тасархай тавцан	Зорилго: Ус болон бусад бартааг гаталж сургах. Тавигдах шаардлага: 2 метр урт хавтангаас тогтоно. Хавтангийн өргөн 1метр, гүйх гүүрний тавцан нь газраас 1 метр өндөр, газардах гүүрний өндөр нь 0.75 метр байна. Хоорондоо 1 метр зайтай байна.
4		Зорилго: Өндөр саад нь нохойн биеийг хөгжүүлэх байгалийн бартаа саадаас айх айдасгүй болгодог. Тавигдах шаардлага: Өндөр нь 2 метр, өргөн 1.50 метр байна.
5		Зорилго: Нохойг тогтвортой явуулж сургах зориулалт бүхий хэрэглэл. Тавигдах шаардлага: Модны өндөр нь 1 метр, өргөн нь 0.40 метр, урт нь 3 метр байна.
6		Зорилго: Хагас налуу газар айдасгүй болгоход чухал үүрэг гүйцэтгэдэг. Тавигдах шаардлага: Өндөр нь 1.6 метр, өргөн нь 1.5 метр, налуу хана нь 1.5 метр, өргөн нь 1.9 метр, өндөр нь 2ш хавтанг оройд нь холбосон байна.
7		Зорилго: Байгалийн бартаа саадын доогуур мөлхөж гарахад хэрэгтэй. Тавигдах шаардлага: Торны өндөр нь 0.40 метр, өргөн нь 0.60 метр, урт 5 метр байна.

8		Зорилго: Харайх цагариг нь нохойг ямар нэгэн саад, галыг туулах чадварыг дээшлүүлнэ. Тавигдах шаардлага: Өндөр нь 1.5 метр байна.
---	---	--

--oOo--

**ХЭРЭГЛЭЛТЭЙ ДАСГАЛЫН ТАЛБАЙД ШААРДЛАГАТАЙ
МАТЕРИАЛЫН ЗАРДЛЫН ТООЦОО**

Д/д	Материалын нэр		Будаг	Шингэлэгч	Тороос	Арматур	Шүрүүп	Банз 3 см	Банз 5 см	Труба төмөр	Угольник төмөр	Цемент
1	Нам саад	Өндөр 1 м, өргөн 2 м	1л	100гр			1 кг	7ш			6м	50кг
		5 бүсэд	5л	500гр			5 кг	35 ш			30м	300 кг
2	Дамнуурга	Урт 7,9м өндөр 70 см, өргөн 25 см	2л	200гр			2кг	2ш	5ш			50кг
		5 бүсэд	10л	1л			10кг	10ш	25ш			250к г
3	Дүүжин гүүр	Урт 15м өндөр 2м өргөн 1м	4л	400гр	30м		3 кг	33ш	8ш	5м		50кг
		5 бүсэд	20л	2л	150м		15кг	165ш	40ш	25м		250к г
4	Цагираг	60х60	1л	100гр	3м	6м					4м	50кг
		5 бүсэд	5л	500гр	15м	30м					20м	250к г
5	Мөлхөх тор	Өндөр 47см, Урт 2м, Өргөн 1,5 м	2л	200гр							9м	
		5 бүсэд	10л	1л							45м	

6	Өндөр саад	Өндөр 2м, өргөн 2м	2л	200гр			3 кг	14 ш			8м	100кг г
		5 бүсэд	10л	1л			15кг	70ш			40м	500кг г
7	Шат	Урт 20м, өндөр 7м, өргөн 1,5 м	20л	3л					2м³	60м	81м	400кг г
		5 бүсэд	100л	15л					400ш	300м	405м	2000кг
9	Тоосгон хана	3х3,5 м										300кг г
		5 бүсэд										1500кг
10	Налуу хана	Өндөр 1м, Өргөн 1м	2л	200гр			2кг	20ш				
		5 бүсэд	10л	1л			10кг	100ш				
Нийт			170л	22л	165м	30м	55кг	10м³	12м³	325 м	540 м	5 тн
Нэг бүрийн үнэ			5,500	3,500	5,000	6,000	4,000	350,000	350,000	3,500	8,500	400,000
Нийт үнэ			935,000	77,000	825,000	180,000	220,000	3,500,000	4,200,000	1,137,500	4,590,000	2000,000
Нийт 17,664,500												

--oOo--

БҮСИЙН НЭГДСЭН НОХОЙН БАЙРНЫ ЗАРДЛЫН ТООЦОО

Д/д	Материалын нэрс	Хэмжих нэгж	Орох хэмжээ	Нэг бүрийн үнэ	Нийт үнэ	Хэмжээ	5 бүсийн нийт үнэ
1	Хадаас /70-110 мм/	кг	9	5000	45000	45	225,000
2	Цемент м-400	тн	3,5	400,000	1,400,000	17.5	7,000,000
3	Ялуу /1,8 урттай/	ш	6	25000	150,000	30	750,000
4	Блокон гулдмай	м3	18	180,000	3,240,000	90	16,200,000
5	Хадаас /50-70 мм/	кг	19	4500	85,500	95	427,500
6	Эрдэс хөвөн хавтан	м3	4	180,000	720,000	20	3,600,000
7	Банз 5 см	м3	3	350,000	1,050,000	15	5,250,000
8	Банз2 мм	м3	3	300,000	900,000	15	4,500,000
9	Банз 2 см / 4 м/	м3	1	350,000	350,000	5	1,750,000
10	Долгионт төмөр дээвэр	м2	60	15000	900,000	300	4,500,000
11	Дээврийн шрупп 50-85 мм	кг	4	23000	92,000	20	460,000
13	Шүршдэг баллонтой хөөс	ш	25	8000	200,000	125	1,000,000
14	Вакум цонх	м2	3	230,000	690,000	15	3,450,000
15	/Модон хаалга/	ш	10	200,000	2,000,000	50	10,000,000
16	Хадаас /70-110 мм/	кг	6	1500	9000	30	45,000
18	Эмүльсэн будаг /20кг/	сав	3	180,000	540,000	15	2,700,000
20	Модон зоргодост хавтан 16 мм	ш	24	50,000	1,200,000	120	6,000,000
22	Хамгаалагдсан унтраалга	ш	2	7500	15000	10	75,000
23	Хайрцаг	ш	1	45000	45000	5	225,000
24	Бүрээстэй зэс утас 2*6 мм	м	153	5500	841,500	765	4,207,500
25	Автомат 40 А	ш	2	6000	12000	10	60,000
26	Автомат 16 А	ш	1	5000	5000	5	25,000
27	Гэрэлтүүлэгч	ш	6	35000	210,000	30	1,050,000
28	Төмөр утсан тор /2*4/	ш	26	35000	910,000	130	4,550,000
29	Электрод /Э-42/	боодол	8	19000	152,000	40	760,000
30	Боолт, гайк	ш	345	500	172,500	1750	875,000
31	Будаг	кг	54	4500	243,000	270	1,215,000
32	Булан төмөр 30*4	м	300	4500	1,350,000	1500	6,750,000
33	Булан төмөр 50*6	м	54	8500	459,000	270	2,295,000
34	Нугас	ш	40	3500	140,000	200	700,000

35	ялуу	ш	10	35000	350,000	50	1,750,000
НИЙТ ДҮН							92,395,000

НОХОЙН БАЙРНЫ ЗАРДАЛ

Д/д	Материалын нэрс	Хэмжих нэгж	Орох хэмжээ	Нэг бүрийн үнэ	Нийт үнэ	Хэмжээ	5 бүсийн нийт үнэ
1	Хадаас /70-110 мм/	кг	9	5000	45000	45	225,000
2	Цемент м-400	тн	3,5	400,000	1,400,000	17.5	7,000,000
3	Ялуу /1,8 урттай/	ш	6	25000	150,000	30	750,000
4	Блокон гулдмай	м3	18	180,000	3,240,000	90	16,200,000
5	Хадаас /50-70 мм/	кг	19	4500	85,500	95	427,500
6	Эрдэс хөвөн хавтан	м3	4	180,000	720,000	20	3,600,000
7	Банз 5 см	м3	3	350,000	1,050,000	15	5,250,000
8	Банз2 мм	м3	3	300,000	900,000	15	4,500,000
9	Банз 2 см / 4 м/	м3	1	350,000	350,000	5	1,750,000
10	Долгионт төмөр дээвэр	м2	60	15000	900,000	300	4,500,000
11	Дээврийн шрупп 50-85 мм	кг	4	23000	92,000	20	460,000
13	Шүршдэг баллонтой хөөс	ш	25	8000	200,000	125	1,000,000
14	Вакум цонх	м2	3	230,000	690,000	15	3,450,000
15	/Модон хаалга/	ш	10	200,000	2,000,000	50	10,000,000
16	Хадаас /70-110 мм/	кг	6	1500	9000	30	45,000
18	Эмульсэн будаг /20кг/	сав	3	180,000	540,000	15	2,700,000
20	Модон зоргодост хавтан 16 мм	ш	24	50,000	1,200,000	120	6,000,000
22	Хамгаалагдсан унтраалга	ш	2	7500	15000	10	75,000
23	Хайрцаг	ш	1	45000	45000	5	225,000
24	Бүрээстэй зэс утас 2*6 мм	м	153	5500	841,500	765	4,207,500
25	Автомат 40 А	ш	2	6000	12000	10	60,000
26	Автомат 16 А	ш	1	5000	5000	5	25,000
27	Гэрэлтүүлэгч	ш	6	35000	210,000	30	1,050,000
28	Төмөр утсан тор /2*4/	ш	26	35000	910,000	130	4,550,000
29	Электрод /Э-42/	боодол	8	19000	152,000	40	760,000
30	Боолт, гайк	ш	345	500	172,500	1750	875,000
31	Будаг	кг	54	4500	243,000	270	1,215,000
32	Булан төмөр 30*4	м	300	4500	1,350,000	1500	6,750,000
33	Булан төмөр 50*6	м	54	8500	459,000	270	2,295,000
34	Нугас	ш	40	3500	140,000	200	700,000

35	Ялуу	ш	10	35000	350,000	50	1,750,000
НИЙТ ДҮН							92,395,000

--oOo--

ЭРЭЛЧ НОХОЙН ТОНОГ ХЭРЭГСЛИЙН ЗАРДЛЫН ТООЦОО

Д/д	Материал хэрэгсэл	Зориулалт	Тоо	Нэг бүрийн үнэ	Нийт үнэ
1	GPS	Байршил илрүүлэх дохио өгөх	5	250,000	1,250,000
2	Цээживч /цацруулагчтай/	Тод өнгө бүхий цацруулагчтай хол зайд яваа нохойг хянах	5	100,000	500,000
3	Хүзүүвч	GPS хүзүүнээс зүүх хөтөлгөөнд хажууд авч явах	5	75,000	375,000
4	Урт оосор	Эрлийн ажиллагаанд нохойг чиглүүлэх	5	50,000	250,000
5	Усны сав	Нохойг услах	5	15,000	75,000
6	Идүүр	Нохойг хооллох	5	20,000	100,000
7	Богино хөтөлгөө	хөтөлгөөнд хажууд авч явах	5	45,000	225,000
8	Куртик /Цаснаас эрэн хайх ажиллагаанд/	Хунгар зузаан цасанд эрлийн ажиллагаа явуулах үед нохойг дулаалах	5	65,000	325,000
Нийт:			40	620,000	3,100,000

--oOo--

ХӨТӨЛБӨР, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

Зорилго: Гамшиг, аюулт үзэгдэл, ослын үед эрэн хайх, аврах ажиллагааны чадавхыг нэмэгдүүлэх зорилгоор олон улсын жишигт нийцсэн Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн болон 5 бүс (Хангай, Баруун, Хойд, Зүүн, Говь)-ийн сургалтын нэгжийг үе шаттай байгуулна. Энэ зорилгын хүрээнд мэргэшсэн эрэлч нохой, хөтлөгч, сургагч багшийн тогтолцоо бүрдэж, аврах ажиллагааны шуурхай байдал, үр нөлөө сайжирна.

Үндэслэл: Эрэлч нохой нь нуранги, ой хээр, ус, цас, уул уурхайн орчин зэрэг хүнд нөхцөлд хүний үнэрийг богино хугацаанд илрүүлэх өндөр чадамжтай. Энэхүү чадамжийг бүрэн ашиглахын тулд стандарт сургалт, тасралтгүй дадлага, мэргэжлийн хөтлөгч, шаардлагатай дэд бүтэц, тоног төхөөрөмж зайлшгүй шаардлагатай.

Хөтөлбөрийн үндсэн чиглэл: Хөтөлбөр нь эрх зүйн орчныг бүрдүүлэх, сургалт, бэлтгэлийн төвийн дэд бүтэц байгуулах, сургалтын стандарт боловсруулах, хүний нөөцийг чадавхжуулах, эрэлч нохойг сонгон шалгаруулж сургах, олон улсын хамтын ажиллагааг өргөжүүлэх гэсэн үндсэн зорилтуудаас бүрдэнэ.

Дэд бүтэц: Үндэсний төвд албаны байр, мал эмнэлэг, 30 эрэлч нохойн стандарт байр, дотор болон гадна сургалтын талбай, авто граж байгуулна. Бүсийн нэгжүүд нь орон нутагт шуурхай хүрч ажиллах, тогтмол сургалт явуулах нөхцөлийг бүрдүүлнэ.

Хүний нөөц ба сургалт: Хөтлөгч, сургагч, үнэлгээний багийг үе шаттай бэлтгэж, олон улсын шалгуурт нийцсэн сургалтын хөтөлбөр хэрэгжүүлнэ. Эрэлч нохойг зан төлөв, эрүүл мэнд, үнэрлэх чадвар зэрэг шалгуураар сонгон авч, сургалт, (гэрчилгээжүүлэх) хамруулна.

Хэрэгжилтийн үе шат: 2026–2030 онд дөрвөн үе шаттай хэрэгжинэ. Эхний шатанд эрх зүй орчин, зураг төсөл, бүтцийн шийдлийг баталгаажуулж, дараагийн шатанд барилга байгууламж, тоног төхөөрөмж, хэрэглэлийн худалдан авалт, угсралтыг хэрэгжүүлнэ. Сүүлийн шатанд төвийг бүрэн ашиглалтад оруулж, сургалт, дадлагыг тогтмол явуулна.

Санхүүжилт: Хөтөлбөрийн нийт төсөв 27.001 тэрбум төгрөг бөгөөд үүний дийлэнхийг барилга байгууламжийн хөрөнгө оруулалт эзэлнэ. Санхүүжилтийг улсын болон орон нутгийн төсөв, олон улсын байгууллага, төсөл хөтөлбөр, түншлэл, бусад эх үүсвэрээс бүрдүүлэхээр төлөвлөсөн.

Хүлээгдэх үр дүн: 2030 он хүртэл олон улсын шаардлагад нийцсэн сургалт, бэлтгэлийн төв, бүсийн сургалтын нэгжийн тогтолцоо бүрдэж, эрэлч нохойн мэргэшсэн баг ажиллах нөхцөл бүрдэнэ. Ингэснээр гамшиг, ослын үед хүний амь насыг эрэн хайх, аврах ажиллагааны үр ашиг, шуурхай байдал мэдэгдэхүйц нэмэгдэнэ.

Дүгнэлт: Энэхүү хөтөлбөр нь эрэн хайх, аврах үндэсний чадавхыг тогтвортой хөгжүүлэх стратегийн ач холбогдолтой хөрөнгө оруулалт бөгөөд эрх зүй, хүний нөөц, дэд бүтэц, сургалтын тогтолцоог цогцоор нь хөгжүүлэхэд чиглэсэн байна.

--oOo--

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ҮНДЭСНИЙ ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТ,
БЭЛТГЭЛИЙН ТӨВ (К9) БОЛОН ХАНГАЙН, БАРУУН, ХОЙД, ЗҮҮН, ГОВИЙН БҮСҮҮДЭД
ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТЫН НЭГЖ БАЙГУУЛАХ (2026-2030 ОН) ХӨТӨЛБӨР,
ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ САНААЧЛАН БОЛОВСРУУЛСАН АЖЛЫН ХЭСЭГ:

ТЭРГҮҮН ДЭД ДАРГА БӨГӨӨД ШТАБЫН
ДАРГА, БРИГАДЫН ГЕНЕРАЛ

Ц.ГАНЗОРИГ

АЖИЛЛАГААНЫ УДИРДЛАГЫН ГАЗРЫН
ДАРГА, ХУРАНДАА

А.ДАШНЯМ

АУГ-ЫН ГАЗАР ХӨДЛӨЛТ, ХОТ ДОТОР ЭРЭН
ХАЙХ, АВРАХ АЖИЛЛАГААНЫ ХЭЛТСИЙН
ДАРГА, ДЭД ХУРАНДАА

Б.ГАНБОЛД

АУГ-ЫН АВРАХ АЖИЛЛАГААНЫ ТЕХНИК,
ТОНОГ ТӨХӨӨРӨМЖ ХАРИУЦСАН
МЭРГЭЖИЛТЭН, ДЭСЛЭГЧ

Т.ЖАМБАЛГАРАВ

ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТЫН ТӨВИЙН
ДАРГА, ДЭД ХУРАНДАА

Ц.ЦЭДЭН-ИШ

ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТЫН ТӨВИЙН
МАЛЫН ЭМЧ, АХЛАХ ДЭСЛЭГЧ

Ч.САРАНТУЯА

2026 оны 08 дугаар сарын 05-ны өдөр

ГАРЧИГ

Агуулга	Хуудасны дугаар
Нэг.Нийтлэг үндэслэл	1-3
Хоёр. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд баримтлах зарчим	3-4
Гурав. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний зорилго	
Дөрөв. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний зорилт	
Тав. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний удирдлага, зохион байгуулалт	4-5
Зургаа. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжилтийн хугацаа	5-6
Долоо. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хэрэгжүүлэх хөрөнгийн эх үүсвэр	
Найм. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний үндсэн чиглэл	6
Ес. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэгч	6-8
9.1. Онцгой байдлын ерөнхий газрын бүтцийн нэгжүүд	
9.2. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн /K9/ төв	
9.3. Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын Эрэлч нохойн сургалтын нэгж	
9.4.Орон нутаг дахь Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгж:	
9.5.Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний төслийн санхүүжүүлэгч байгууллага	
Арав. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний хяналт-шинжилгээ, үнэлгээ	
Арван нэг. Шагнал урамшуулал	8
Арван хоёр. 2026-2030 оны стратеги төлөвлөгөө	8-9
Хавсралт 1. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн нэгдсэн төсвийн тооцоо	10-14
Хавсралт 2. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төв /K9/-ийн бүтэц, орон тооны загвар	15
Хавсралт 3. Үндэсний эрэлч нохойн сургалт, бэлтгэлийн төвийн Ерөнхий бүдүүвч	16
Хавсралт 4.1. Албаны байрны загвар, тооцоо	17
Хавсралт 4.2. Албаны байрны дотор план	18
Хавсралт 4.3. Албаны байрны гадна ерөнхий зураг	19
Хавсралт 5.1. Мал эмнэлгийн байрны загвар, тооцоо	20
Хавсралт 5.2. Мал эмнэлгийн байрны гадна зураг	21
Хавсралт 6.1. Нэгдсэн нохойн байрны загвар, тооцоо	22
Хавсралт 6.2. Нэгдсэн нохойн байрны зураг	23
Хавсралт 7.1. Сургалтын талбайн тооцоо	24
Хавсралт 7.2. Сургалтын талбайн төлөвлөгөөт зураг	25
Хавсралт 7.3. Сургалтын талбайн зураг	26
Хавсралт 8.1. Дотор сургалтын байрны тооцоо	27
Хавсралт 8.2. Дотор сургалтын байрны төлөвлөгөө	28
Хавсралт 9.1. Дулаан авто зогсоолын тооцоо	29
Хавсралт 9.2. Дулаан авто зогсоолын төлөвлөгөө	30
Хавсралт 9.3. Дулаан авто зогсоолын зураг	31
Хавсралт 10.1. Бүсийн эрэлч нохойн нэгжийн загвар, тооцоо	32-33
Хавсралт 10.2. Бүсийн төвийн эрэлч нохойн нэгжийн сургалтын хотхоны бүдүүвч зураг	34

Хавсралт 10.3. Бүсийн төвийн эрэлч нохойн нэгжийн шаардагдах хэрэглэл	35-36
Хавсралт 10.4. Хэрэглэлтэй дасгалын талбайд шаардлагатай материалын зардлын тооцоо	37-38
Хавсралт 10.5. Бүсийн төвийн нэгдсэн нохойн байрны зардлын тооцоо	39-41
Хавсралт 10.6. Эрэлч нохойн тоног хэрэгслийн зардлын тооцоо	42
Хавсралт 10.7. Хөтөлбөр, төлөвлөгөөний товч танилцуулга	43
Хөтөлбөр, төлөвлөгөө боловсруулсан ажлын хэсэг	44
Гарчиг	45-47

ОНЦГОЙ БАЙДЛЫН БАЙГУУЛЛАГЫН ҮНДЭСНИЙ ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТ,
БЭЛТГЭЛИЙН ТӨВ (K9) БОЛОН ХАНГАЙН, БАРУУН, ХОЙД, ЗҮҮН, ГОВИЙН БҮСҮҮДЭД
ЭРЭЛЧ НОХОЙН СУРГАЛТЫН НЭГЖ БАЙГУУЛАХ (2026-2030 ОН) ХӨТӨЛБӨР,
ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ
АЖЛЫН ХЭСЭГ

Ажлын хэсгийн дарга:	Тэргүүн дэд дарга бөгөөд штабын дарга
Ажлын хэсгийн орлогч дарга:	Ажиллагааны удирдлагын газрын дарга
Нарийн бичгийн дарга:	АУГ-ын Газар хөдлөлт, хот дотор эрэн хайх, аврах ажиллагааны хэлтсийн дарга
Ажлын хэсгийн гишүүдэд:	Эрэлч нохойн сургалтын төвийн дарга
	Онцгой байдлын ерөнхий газрын зохион байгуулалтын бүтцийн нэгжийн дарга нар
	Бүсийн төвийн дарга, захирагч нар
	Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын орлогч дарга нар
	Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын нягтлан бодогч нар
	Бүсийн төв дэх Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгжийн дарга, захирагч нар
	Төв, орон нутгийн Онцгой байдлын байгууллагын Эрэн хайх, аврах нэгжийн дарга, захирагч, аврагч нохой хөтлөгч нар;

--oOo--